

Ítélete: életfogytiglan...

Ötszáz évvel ezelőtt...

Az óriási terem közepén F2272AF elveszettnek érezte magát. Itt minden az ő jelentéktelenségét kívánta hangsúlyozni: a hatalmas bejárati ajtó, a kiemelt széksorok, s az irdatlan magasságból letekintő, vakító fényű lámpák. A ragyogó, néhol ezüstösen csillogó fehér fal hunyorgásra készítette, könnyecskéket csalva fáradt szemeibe.

A teremben hátul helyet foglalók monoton mormogással várták, mi lesz a további sorsa a megtévedt polgárnak, aki előtt ott tornyosult egy gigantikus, valódi laboritász emelvény... melynek a tetejéről hideg tekintettel fürkészte őt maga a megtestesült igazság: a IX. Vizsgálóbíró, egy harmadik generációs biocomputer.

F2272AF-nek nem volt ideje, hogy összeszedje magát, mert hirtelen rádörrent az ellentmondást nem tűrő, felsőbbrendűsége teljes tudatában lévő hang:

– Letelt a fél éves büntetésed, polgár! Remélem, a primitív bolygón eltöltött idő elég volt rá, hogy meggyőzőn teted esztelenségéről! Most magad is megtapasztalad egy időre, milyen a Rend tökéletessége és gondoskodása nélkül élni!

F2272AF hallgatott. Fölösleges lett volna bármit is mondania, hiszen a Vizsgálóbíró már ismerte a lelkiállapotát: a polgár agyából a beépített biokommunikátor továbbította minden érzését. A bíró központi memóriája egy pillanat alatt feldolgozta az előtte álló emlékeit. Kiolvasta az átélt iszonyatot, a polgár testét-lelkét átjáró meggyötörtséget, melyet az elmaradott bolygó életkörülményei okoztak. Úgy tűnt, elégedetté tette az eredmény; ez látszott a hosszú csápokon ülő szemeinek lapos pislogásán.

Néhány másodpercnyi szünet után a bíró szavait a hallgatóság felé intézte:

– Az előttem álló polgár hat standard hónappal ezelőtt serkentőktől mámoros állapotban kitépte az egyik információs automata kommunikációs kábelét, majd darabokra szaggatta. Ezt követően többször belerúgott a vizuális kijelzőbe, teljesen használhatatlanná téve azt. Mindezek mellett trágár szavakat ordított, megbotránkoztatva ezzel számos járókelőt. Rendünk értetlenül állt tette előtt, de a polgár saját maga sem tudta megmagyarázni cselekedetét. Mivel hasonló esemény már évek óta nem történt példás nyugalom körzetünkben, ezért a Rend kiemelt fokozatú ítéletet követelt, melyet azonnal végre is hajtott. F2272AF polgárt egy, a miénkhez hasonlóan emberi, de annál jóval primitívebb bolygóra száműztük. Az elítélt fél éves büntetése ma reggel telt le, s a Teleporter Szolgálat jóvoltából a polgár újra itt lehet szülőbolygóján. Úgy találtam, száműzetése meghosszabbítására nincs szükség, ezért szabadon engedéséhez már nem kell más, mint az emlékkivetítés és az érzelmi kondicionálás végrehajtása.

E szavak elhangzása után F2272AF polgár lába a földbe gyökerezett: mozgásközpontját ideiglenesen blokkolták. A Vizsgálóbíró csápjaival elektromos szemeit lenyújtotta az elítélthez: úgy bámult rá, mint mikor az óriáskígyó szuggerálja áldozatát.

A hideg, érzelem nélküli tekintet szinte megfagyasztotta F2272AF lelkét, aki a

---

• Az Avana Egyesület által 2001-ben meghirdetett *Preyer Hugo* novellapályázat második helyezetteje.

hirtelen beállt csöndben hallotta fogainak vacogását. Arról, hogy most mi következik, már tudott. Régebben, mint kívülálló, maga is rácsatlakozott néhány elítélt emlékközpontjára. Ezt a szórakozást a Rendszer tette lehetővé lakói számára, ízelítőt adva nekik abból a büntetésből, amit ezek a szerencsétlenek átéltek. F2272AF tudta, hogy most ő lesz a figyelem középpontjában: a biokommunikátor és a Globális Hálózat segítségével több millióan fogják végigkövetni az elmúlt fél évének történetét...

F2272AF tudata lassan elhomályosult: kezdetét vette az emlékkivetítés.

Az óriási terem fokozatosan elvesztette a realitását: egy pici ponttá zsugorodva tűnt el a semmiben. F2272AF még látta felvillanni a Globális Hálózat műsorkezdést jelentő ikonját, de aztán egyszerre széttöredezett a kép. A kusza összevisszaságból azonban kristálytisztán felbukkant egy emlékszilánk..., majd még egy, és száz és ezer...

Az emlékek kanyargó fonala elindult, végigsiklott egy fél évvel ezelőtti eseményhez: ahhoz a pillanathoz, amikor a Teleporter a büntetése céljára kijelölt bolygón magára hagyta.

F2272AF-ot valósággal letaglózták az emlékek: újra át kellett élnie az egyedüllét és az ismeretlentől való eszelős félelem fojtogató szorítását.

Egyedül állt egy puszta közepén, s zuhogott rá az eső. Ócska cipője cuppogott a bokáig érő sárban. Szakadt ruhája teljesen átázott, s a bőrére tapadt. Egyre gyöngülő erejével menedéket igyekezett keresni, ám nem sok esélye lett volna, ha egy helyi lakos meg nem találja...

Bár F2272AF-nek a Szolgálat a memóriájába konvertálta az itt használatos nyelvet, de egy szót sem tudott kinyögni, amikor... amikor...

A száműzöttnek a puszta emlék hatására is végigfutott a hátán a hideg: az őt megtaláló ember egy faház menedékében gondolkodás nélkül ölt!

Gyilkolt!!

Saját kezüleg végzett egy állattal, melynek lenyúzta a bőrét, szétvagdosza a húsát, majd nyársra húzva forgatta nyílt tűz fölött...

F2272AF öklendezni kezdett, mikor elébe villant a kép: *evett!*

Ő, aki mindaddig csak szintetikus táplálékot fogyasztott, ő is evett a leölt lényből!

Iszonyatát leküzdve végül kénytelen volt engedelmeskedni a természet parancsának...

A múltbéli esemény lassan tovaúszott. A Globális Hálózat szerkesztői annyi ideig mutatták ezt az emléket, hogy a nézők jól megfigyelhessék az elítélt szenvedését, majd váltottak tovább.

A következő helyszín ragyogó napsütésben pompázott. F2272AF egy kaszának nevezett, igen kezdetleges szerszámmal küszködött. Poros hátáról csorgott az izzadság, s a tehetetlenség könnyeket csalt a szemébe. Hiába igyekezett: még lépést sem tudott tartani befogadóival, akik rossz szemmel nézték az ügyetlen, semmiből előbukant vándor nevetségés próbálkozásait.

Aznap este F2272AF fájdalomtól remegő izmokkal, véresre dörzsölt kézzel dőlt a fekhelyére, mely nem a jól megszokott, alakváltós relax-ágy volt... itt meg kellett elégednie néhány ócska, szalmával kitömött vászonzsákkal.

Az események ekkor felpörögtek. A műsorszerkesztők gyors egymásutánban váltották a száműzött emlékeit. Ő már szinte követni sem bírta az innen-onnan kiragadott képeket: süvítő szél, céltalan botorkálás, gúnyos kacaj, lidérces álmok... cserepesre tikkadt száj, poros szántó föld, mardosó éhség, feszült várakozás... s újra a süvítő szél...

Egyszerre mindent magához ragadott egy önmagába visszatérő, félelmetes örvény, egy eszeveszett pörgés, őrült ritmusú szívdobogás... majd végre lassan lecsendesülve átölelte őt a békés, nyugodt öntudatlanság.

Az emlékkivetítés véget ért.

Millió és millió polgár dőlt hátra, elégedetten csettintve kényelmes karosszékében: íme, a bűnt megtorolták, a megtévedt polgár visszatért, bár szörnyű módon vezekelt a Rend ellen elkövetett tetteért...

F2272AF kábán, üres tekintettel nézett maga elé.

Eltelt egy kis idő, míg lassan kezdte felfogni, hogy véget értek megpróbáltatásai. Érezte, hogy nemsokára minden visszaáll a megszokott, jól megszervezett, gondtalan életébe, ám az emlékek hatása még egy darabig kísérni fogja...

– Ff... Fö... Föld... – suttogta a száműzött annak az iszonyú bolygónak a nevét, ahol a büntetését töltötte.

– Igen, a Föld! – zengett fel a vizsgálóbíró érces hangja. – Az ő idejük szerint a Krisztus utáni 1475. év. De nyugodj meg, már letöltötted a büntetésed... – halkította le hangját a biocomputer, majd hirtelen felcsattant az egész termet betöltő figyelmeztetés:

– Bár most szabadon távozhatsz, ám a Tanács döntése értelmében, ha ismét a Rendünk ellen fordulsz, büntetésed életfogytiglan tartó száműzetés lesz erre a primitív, elmaradott bolygóra! – dörgött a vizsgálóbíró hangja, s fenyegető tekintettel nézett F2272AF-re.

Mintha erre a hatásos befejezésre vártak volna, a lámpák halványodni kezdtek, majd szinte teljesen kialudtak. A gyér megvilágításban a teremben lévők némán börtönlátva hagyták maguk mögött a tárgyalás helyét, s néhány perc múlva már nem maradt ott más, csak F2272AF és a vizsgálóbíró.

– Menj a kondicionáló-csatlakozóhoz – közölte szenvtelen hangon a bíró –, memorizáljuk az érzéseidet, hogy soha ne feledd el ezt a kis kirándulást!

F2272AF lassan elindult az alig néhány négyzetméteres fülke felé, ahol egy speciális eljárás segítségével rögzíteni fogják emlékképeit.

Ezután bárhol, bármikor, a legváratlanabb pillanatban fog felbukkanni közülük valamelyik, emlékeztetve őt tettének következményeire.

A száműzött beletörődve csatlakoztatta magát a kábelhez, és...

Valahol, a Rendszer mélyén információk áramlottak. Másodpercenként millió és millió impulzus haladt fénysebességgel jól definiált célja felé.

Így volt ez évszázadok óta, s mindeddig sohasem csúszott hiba a számításba.

Mindeddig...

Talán egy hirtelen feszültség-csökkenés, vagy a mágneses tér ingadozása zavarhatta meg a Rendszer központi számítógépét, mert az F2272AF emlékközpontja felé irányuló elektromos impulzuscsomag nem érte el a célját...

Az eltévedt utasítás végül az agy és a biokommunikátor közötti kapcsolatot biztosító perifériát blokkolta, elégetve az összeköttetést létrehozó, lehetővékony arany-szálakat.

F2272AF független lett a Rendszertől.

Újra emberré vált!!!

Ő egyelőre ebből mit sem érzett.

A feje még mindig kába volt emlékeinek erőszakos felidézésétől, de hiába várta az érzéskondicionálás utáni, elbeszélésekből már jól ismert kínzó, makacs fejfájást, s a

rögzített emlékképek minduntalan visszatérését.

F2272AF nem emlékezett rá, hogyan hagyta el az épületet. Kinn az utcán, a magasból letekintő házak is mintha szürke ködfüggönybe veszttek volna. Tudata csak akkor tisztult ki, mikor átvágott egy felüljárón, s figyelmét magára vonta egy állatkereskedés színes kirakata.

Agyába korbácsként csapott a felismerés.

Igen, velük kezdődött! Ők voltak az első kísérleti alanyok, a kedvenc kis háziállatok!

Az ő testükbe ültettek elsőként azonosító chipeket!

F2272AF jól emlékezett erre, amikor még az iskolaévei alatt a Rendszer alapjait tanulmányozta. Igaz, akkor nem talált benne semmi kivetnivalót, de most, hogy a gondolkodóközpontját már nem blokkolták, egyszerre körvonalazódott az ördögien kidolgozott, totális ellenőrzést biztosító folyamat...

Az állatok után ugyanis jöttek a jól megszervezett reklámok, melyek utalást tettek a főleges igazolványokra, kártyákra, azonosító lapokra... s a lehetséges kedvezményekkel is megszedített emberek százmilliói vállalták az azonosító chipek saját testükbe való beültetését. Ez látszólag számtalan előnnyel kecsegtetett: a polgárnak nem kellett magánál hordania pénzt és sokféle iratot: vásárolhatott, rendelhetett, utazhatott... Ezután elég volt elhaladni egy leolvasó terminál előtt, és a Rendszer automatikusan vonta le a számlájáról az igénybe vett szolgáltatás díját. Az emberi testbe épített azonosító chip tulajdonosai nem ritkán jelentős árkedvezményekre is jogosultak, ami tovább növelte ezek népszerűségét.

Ám ezután lassan elkezdődött az ellenőrzés...

A chip segítségével már megfigyelhetővé vált, hogy tulajdonosának milyenek a vásárlási szokásai, s az is, hogy mikor, merre jár: az utcákra telepített százezernyi leolvasó terminál mindig pontos információval szolgált az előtte elhaladóról...

Innen már csak egy kis ugrás volt a biokommunikációs port elkészítése, és a központi szabályozás bevezetése...

„De az ellenzők...” – jutott eszébe F2272AF-nek. – „Hogyan is nem gondoltam eddig erre?! Hiszen ők több millióan voltak! Hová tűnhettek nyomtalanul??”

Elgondolkodott, majd hirtelen belehasított a felismerés:

„Sehová...” – gondolta keserűen.

Hetven-nyolcvan év egy Rendszer életében nem nagy idő...

Ezek az emberek egyszerűen már nem élnek. Nem volt szükség agresszióra: meghaltak mind, természetes halállal: s ahogy gyöngült az ellenállás, a Rendszer fenntartói kötelezővé tették már csecsemőkorban a biokommunikációs chip beültetését. A gyerekeknek, mire felnőttek, már ez volt a természetes.

„A gyerekeknek?? Tulajdonképpen nekünk...” – gondolta keserűen F2272AF, és szénézett a nyüzsgő, forgalmas utcán.

Mint aki hosszú-hosszú álomból ébredt, úgy csodálkozott rá erre a világra.

Az emberek céltalanul jártak-keltek, a Rendszer kék-ezüst egyenruháját viselve. A szemekből sugárzó üresség ordító ellentmondásba keveredett az arcukon húzódó mű-mosollyal. Az összhatás olyan volt, mintha egy bábjáték tudat nélküli marionettfiguráit látta volna...

A város mértani pontossággal épített házai is úgy sorakoztak egymás mellett, mint egy műanyag építőjáték egyforma elemei. A házfalak hideg, metsző kéksége, a nö-

vényzet szemet bántó jellegtelensége, a park padjainak katonás egyformasága, az emberek céltalan lődörgése és elvesztegetett élete mind-mind az uniformizált, korlátok közé szorított világ kegyetlenségét sugározta. Az emberek látszólagos tudása is meszterkelt, a központi számítógép által adagolt, konzervált információ volt csupán, melyhez nem volt szükség gondolkodásra...

Merőben más *az* a világ...

F2272AF hirtelen megállt.

Rájött, hogy az emlékkivetítés alatt büntetésének csak a *rossz* élményeit hívja elő a Vizsgálóbíró!! A kellemes emlékeket kikapcsolja, elnyomja, elérhetetlenné teszi...

Mintha egy friss, tavaszi szellő söpört volna végig F2272AF tudatán, meglátta a távoli bolygó igazi arcát.

Emlékezett rá, hogy a langyos nyári eső lágyan simogatva mosta munkától kipirult arcát, s mardosó éhségét jólesően csillapította a nyárson sült hús fenséges íze. Újra *érezte* a frissen kaszált fű semmihez sem fogható illatát, mely betöltötte a zöldellő mezőt, körüllegve a vidáman táncoló színes pillangókat. Fel tudta idézni, hogy mennyire jólesett munka után megpihenni a szalmával kitömött ágyon, s közben elmerengeni az élet szépségén...

Belegondolt, hogy azon a bolygón számtalan dolog van, ami a hirtelen feltámadt tudásszomját csillapíthatná, s ezernyi szépség, mely csak arra vár, hogy hófehér vászon ecsettel megörökítse...

Tudatosult benne, hogy ott mindenkinek *saját neve* van, nem pedig nyilvántartási kódja, s ami a legfontosabb: végre szabad lehet, igazán szabad...

F2272AF egyre biztosabb volt benne, hogy ott az ő igazi otthona!

Már azt is tudta, hogyan jut el oda...

●●● Az információs automata elektronikus szemeivel bizalmatlanul figyelte a közeledő férfit, s egy tizedmásodperc alatt azonosította: ő volt, aki fél évvel ezelőtt megrongálta...

Ha az automatának lettek volna érzései, most félelemmel tekintett volna az eltökélt arcra..., de egy automatának nincsenek érzelmei...

– Többek között ezért is utállak! – ordított föl hirtelen a férfi, majd ököllel belevágott a szerkezet halványan világító információs kijelzőjébe...

A központi riadó-jelző azonnal működésbe lépett. F2272AF nem menekült, sőt mosolyra húzódó arccal ült le a járda szélére. Egy perc sem telt el, meghallotta a Teleporter ismerős szisszenését, s tudta, hogy ítélete már meg is született.

Büntetése: a Föld nevű bolygón letöltendő, életfogytig tartó...

– ...szabad élet! – suttogetta F2272AF, miközben derűs nyugalom öntötte el lelkét.

„Már csak egy jól hangzó nevet kell találnom magamnak...” – gondolta, miközben a Teleporter erőtere megcsillant körülötte.

Föld nevű bolygó – napjainkban.

Leonardo da Vinci (1452-1509): Itáliai festő, szobrász, építész. A művészet történetének kimagasló jelentőségű és hatású egyénisége. ... (Művein) a finom megfigyeléseken alapuló lélekábrázolás, a drámai erejű kifejezőmód... az érett reneszánsz jegyeit mutatja. ...Foglalkozott még az anatómia, az optika, a fizika (a repülés) különböző kérdéseivel...

(Forrás: Akadémiai Kislexikon)